

Avstyckning av tomter i Säby, Sjöhaga

Arkeologisk utredning, etapp 1 och 2

Säby 1:11
Säby socken
Västmanland

Anna-Lena Hallgren

Avstyckning av tomter i Säby, Sjöhaga

Arkeologisk utredning, etapp 2 och 2

Säby 1:11
Säby socken
Västmanland

Anna-Lena Hallgren

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmmd.se

© Kulturmiljövård Mälardalen 2007

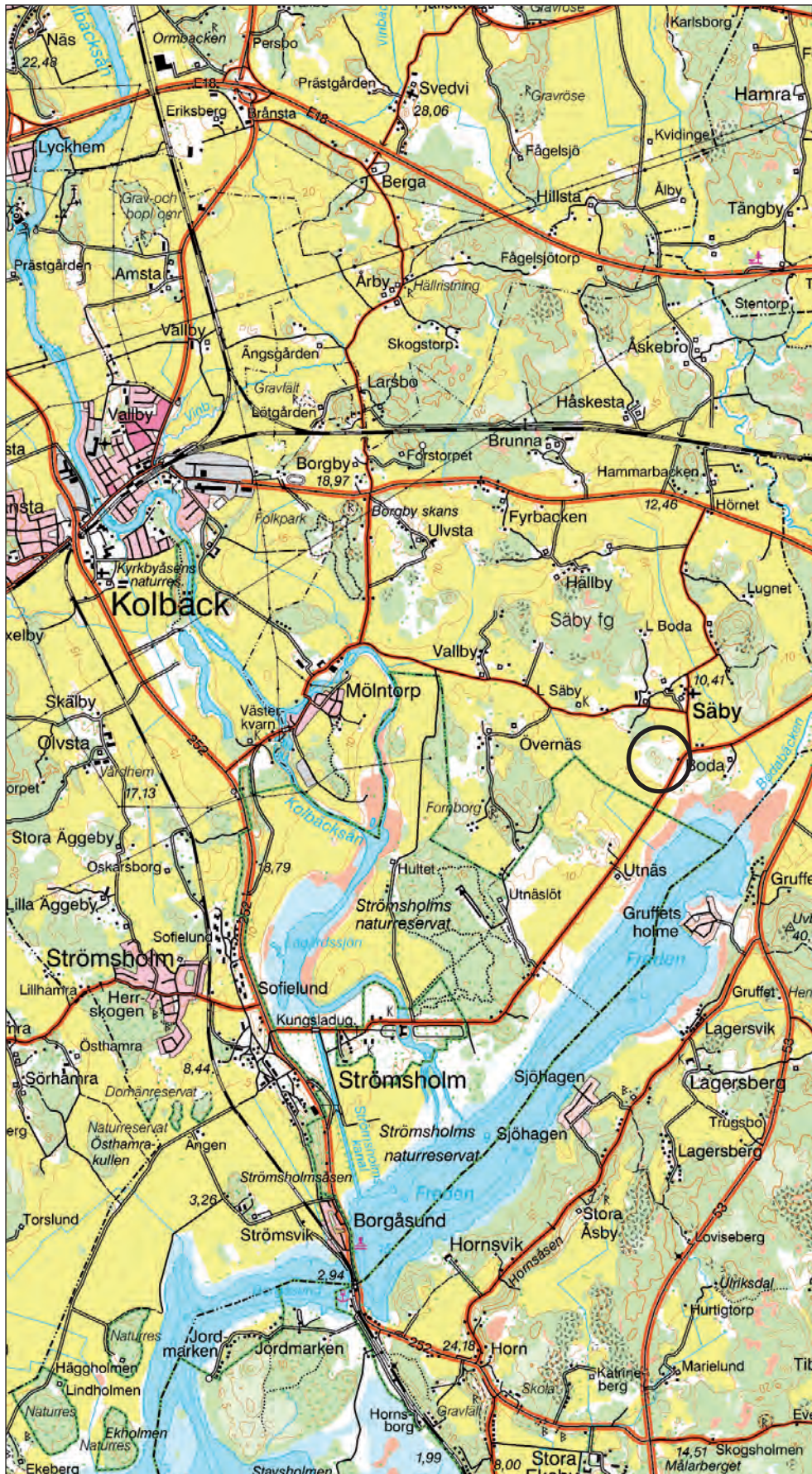
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

ISSN: 1653-7408
ISBN: 978-91-85741-94-6

Tryck: Just Nu, Västerås 2008.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Bakgrund	6
Ärendet	6
Syfte.....	6
Genomförande och metod	6
Topografi och fornlämningsmiljö.....	7
Resultat	10
Stensträng.....	10
Röjningsrösen	11
Fossil åkermark.....	11
Täktgropar.....	12
Sökschaktning.....	12
Referenser.....	13
Litteratur.....	13
Kart- och arkivmaterial	13
Använt kartmaterial.....	13
Tekniska och administrativa uppgifter.....	14
Bilaga 1. Objektlista	15

Figur 1. Utdrag ur digitala Gröna kartan. Platsen för utredningsområdet är markerat med en svart cirkel. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

I slutet av oktober och början av november 2007 genomförde arkeologer från Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen (KM) en särskild utredning inom fastigheten Säby 1:11, Sjöhaga, i Säby socken. Den aktuella fastigheten är belägen omkring 0,5 kilometer sydväst om Säby kyrka och närmare tre kilometer nordost om Strömsholms slott. Utredningsområdet är till största delen beläget i skogbevuxen, blockrik moränmark. Endast mindre ytor utgörs av tidigare uppodlade hagar belägna på lermark. Genom området löper ett flertal moränrygg, sk ändmoräner, huvudsakligen i ostsydost - västnordvästlig riktning.

Den särskilda utredningen utgjordes av både etapp 1 (kart- och arkivstudier samt fältinventering) och etapp 2 (utredningsschaktning). Arbetet föranleddes av en planerad avstyckning av sex tomter inom ovan nämnda fastighet. Storleken på det aktuella utredningsområdet uppgick till omkring 17 000 m² där storleken på de enskilda tomterna varierar mellan 2 390 till 2 584 m². Inom de föreslagna tomterna finns inga sedan tidigare registrerade fornlämningar, men i direkt anslutning till området finns fossil åkermark av olika ålder (Säby 93:1-2 och Säby 114:1). I närområdet finns även enstaka stensättningar registrerade (Säby 78:1-2 och Säby 83:1-2). De närliggande fornlämningarna motiverade en särskild utredning på platsen då de ansågs indikera att ytterligare lämningar, exempelvis gravar eller boplatslämningar, som inte är synliga ovan jord, kunde finnas i området.

Vid inventeringen påträffades enstaka röjningsrösen, täktgropar och ytor med fossil åkermark. På en moränås som delvis ligger utanför det planlagda området återfanns två, i vinkel liggande, stensträngar. Vid den utredningsschaktning som följde påträffades inget av antikvariskt intresse.

Figur 2. En av de tre större ändmoräner som löper genom utredningsområdet. I förgrunden syns delar av den nyfunna stensträngen, Objekt 3 och 4. Bilden är tagen från öster. Foto: Anna-Lena Hallgren.

Bakgrund

Ärendet

Markägaren Calle Ericsson avser att stycka av sex tomter, 2 390 - 2584 m² stora, på fastigheten Säby 1:11, Sjöhaga, i Säby socken. Den 20 september 2007 inkom med anledning härav från Länsstyrelsen i Västmanlands län en begäran om undersökningsplan och kostnadsberäkning för en arkeologisk särskild utredning till Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen (KM). Den 28 september fick länsstyrelsen in den begärda undersökningsplanen. Länsstyrelsens beslut (1st dnr: 431-9917-07) om den arkeologiska utredningen är daterat till 2007-10-11. Arbetsföretaget bekostades av markägaren.

Syfte

Den särskilda utredningen, som omfattade både *etapp 1* (kart- och arkivstudier samt fältinventering) och *etapp 2* (sökschaktning) syftade till att klargöra om arbetsföretaget skulle komma att beröra fornlämningar som inte sedan tidigare var kända. Utredningens etapp 1 skulle förutom att lokalisera eventuella, synliga lämningar, även påvisa områden där det kunde finnas fornlämningar som inte var synliga ovan mark. Resultaten från utredningens etapp 1 skulle sedan utvisa om och var utredningsgrävningen på etapp 2 skulle göras. Resultatet från utredningen ligger till grund för länsstyrelsens beslut om avstyckning av de sex tomterna.

Genomförande och metod

Vid den inledande kartstudien gjordes en digital rektifiering av följande kartor; den geometriska kartan över Boda och Säby från 1760 (19-SÄB-30), storskifteskartan från 1828 (19-SÄB-43) samt häradskartan från 1907. Kartstudien syftade framförallt till att studera eventuella förändringar i markanvändningen. Stora inbyggda skalfel i den geometriska uppmätningen från 1760 innebar att rektifieringen av den här kartan var problematisk. Den tolkning som presenteras i figur 5 är därför något osäker. Inte heller storskifteskartan från 1828 var till någon större hjälp då kvaliteten på den scannade kartan var dålig.

Fältarbetet utfördes under tre dagar i slutet av oktober och början av november 2007. Arbetet inleddes med en inventering och GPS inmätning av lämningar i utredningsområdet. Objekt som påträffades vid inventeringen mättes in med GPS. Vid inmätning och registrering i FMIS klienten fick objekten separata nummer (objekt nr 3-9). Några fornlämningsnummer har ännu inte erhållits för de nyfunna objekten. Endast stensträngen (objekt 3 och 4) har klassificerats som fast fornlämning vid inrapporteringen till FMIS. Vid den efterföljande utredningsschaktningen grävdes 16 sökschakt. Längden på schakten varierade mellan 4 och 8 meter och bredden uppgick till omkring 1,5 meter (en skopbredd). Schaktens placering styrdes nästan helt efter områdets topografiska förutsättningar, dvs var det var möjligt att gräva. Då ändmoränerna låg så pass tätt i

den centrala delen av utredningsområdet var det svårt att hitta ytor att schakta i här. Flera schakt togs istället upp i flack ängsmark i områdets norra och sydöstra del. Då inget av antikvariskt intresse påträffades i något av schakten lades dessa endast manuellt in på en översiktsplan i skala 1:1000. Schakten digitaliserades sedan och presenteras här i rapporten tillsammans med de GPS inmätta objekten mot bakgrund av den digitala fastighetskartan. Fotodokumentation (digitalfoto) av såväl ovan mark synliga lämningar, grävda schakt och arbetets fortskridande har gjorts. Under fältarbetsfasen fördes fältdagbok.

Resultaten från arkiv- och kartstudien presenteras i följande kapitel - topografi och fornlämningsmiljö - medan resultaten från inventering och sökschaktning beskrivs i efterföljande kapitel.

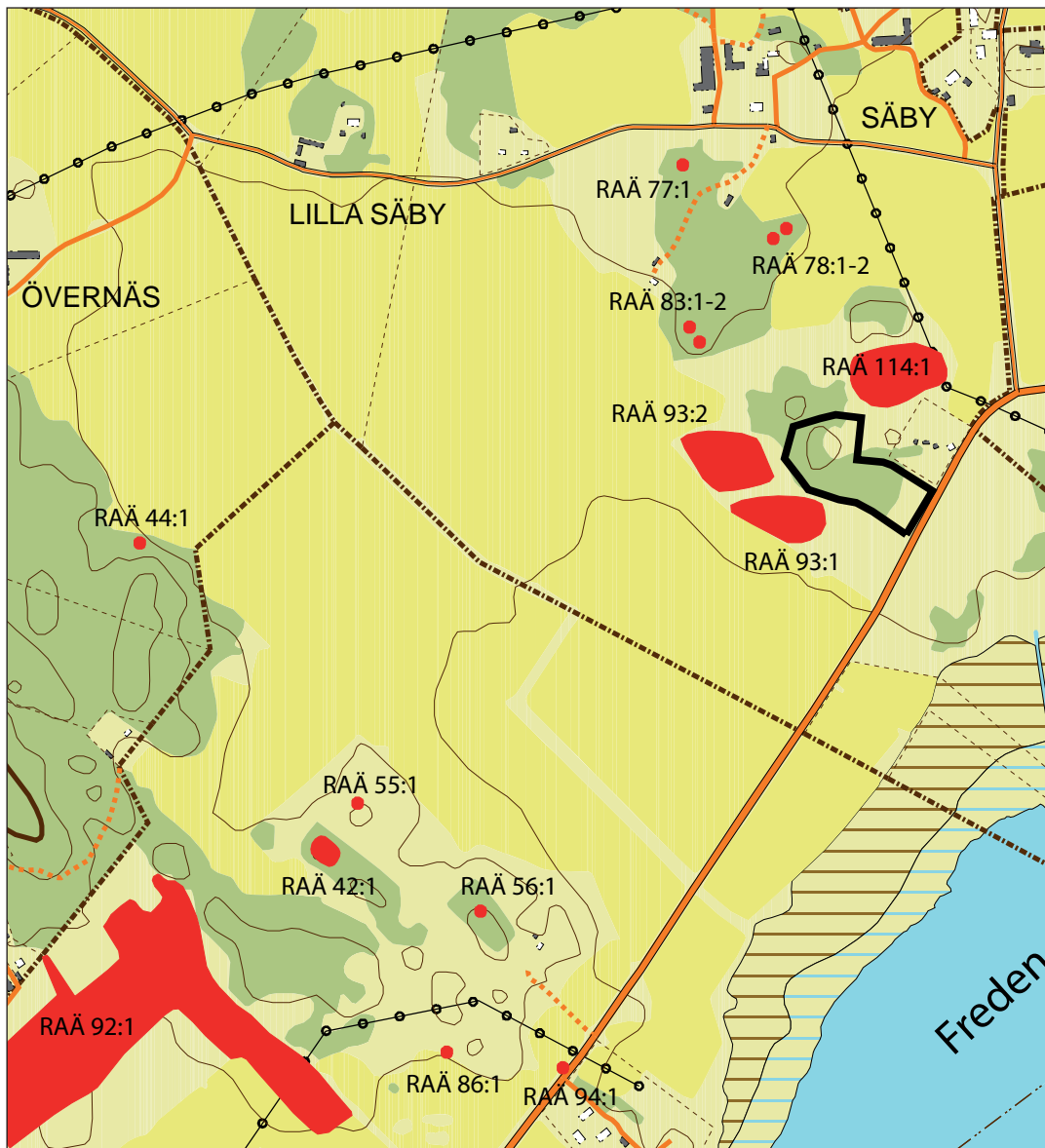
Topografi och fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet är beläget omkring 500 meter sydväst om Säby kyrkby, strax norr om den inre delen av målarviken Freden (figur 4). Området karakteriseras av ett öppet odlingslandskap i vilket mindre skogklädda höjdparter återfinns. Storleken på utredningsområdet uppgår till närmare 17000 m². Till största delen utgörs det av skogbevuxen moränmark, där flera ändmoräner löper genom området i närmast östvästlig riktning. Mindre ytor av hagmark återfinns i utredningsområdets norra och sydöstra del. Åtminstone den norra av dessa har tidigare varit uppodlad. Jordarten nedanför moränryggarna utgörs av silblandad lera. Innan utredningen påbörjades var området tätt bevuxet med lövträd och sly. Inför utredningen hade dock området röjts. Höjden över havet varierar mellan omkring 8 till 11 meter.

Säby socken, som är en av de till ytan minsta socknarna i länet, omges av de större socknarna Dingtuna, Kolbäck, Rytterne och Svedvi. Tillsammans bildar dessa ett av länets fornlämningstätaste områden. Speciellt utmärkande i detta avseende är kanske området på och omkring Kolbäckssåsen (Strömsholmsåsen) och Hornåsen vilka löper genom flera av dessa socknar. På åsarna återfinns ett stort antal gravfält. Utredningsområdet ligger i en bygd som ur kvartärgeologiskt perspektiv är förhållandevis ung. Fram till mitten av järnålder har den utgjort en skärgård med öar och djupt inskjutande vikar. Under den äldre järnåldern låg utredningsområdet fortfarande under vatten (figur 3). Först någon gång under mellersta delen av järnåldern hade strandlinjen förskjutits så

Figur 3.
Strandlinjeförskjutningen under järnåldern. Den turkosa färgen markerar 10 m ö h vilket motsvarar strandlinjen omkring år 200 e.Kr. Den mörkare färgen visar höjden för 5 meter över havet vilket motsvarar strandlinjen runt år 800 e.Kr. (Karlsson och Risberg 2005). Utredningsområdet är markerat med rött. Skala 1:150 000.

Registrerade fornlämningar

RAÄ 42:1	Gravfält, 20 runda stensättningar
RAÄ 44:1	Stensättning, rund
RAÄ 55:1	Stensättning, rund
RAÄ 56:1	Stensättning, rund
RAÄ 77:1	Stensättning, rund
RAÄ 78:1	Stensättning, rund
RAÄ 78:2	Stensättning, rund
RAÄ 83:1	Stensättning, rund
RAÄ 83:2	Stensättning, rund
RAÄ 86:1	Fornlämningsliknande lämning
RAÄ 92:1	Område med fossil åkermark
RAÄ 93:1	Område med fossil åkermark
RAÄ 93:2	Område med fossil åkermark
RAÄ 94:1	Milstolpe
RAÄ 114:1	Område med fossil åkermark

Figur 4 (ovan). Utdrag ur digitala fastighetskartan (mosvarande blad 11G 0f, SÖ) Utredningsområdet är markerat med en svart polygon. Registrerade lämningar, kända innan utredningen, är markerade med rött. Skala 1:10 000.

Tabell 1 (t.v.). Tabell med de fornlämningar som finns upptagna i figur 4.

långt söderut att utredningsområdet inte längre låg under vatten. Sannolikt har dock området varit förhållandvis blött och framförallt utnyttjats som strandängar under den yngre järnåldern (Sporrong 2002:23).

Det aktuella utredningsområdet vid Sjöhaga återfinns mellan tre områden med fossil åkermark (Säby 93:1-2 samt 114:1, figur 4). Enligt uppgifter i FMIS ska delar av de två västra fossila åkrarna (Säby 93:1-2) kunna beläggas i det äldsta kartmaterialet från 1652 (renov. 1760 akt 30). I övrigt kan man följa åkrarna i det historiska kartmaterialet fram till 1858. Åkerytorna 93:1-2 är inte uppodlade på 1907 års karta. Även området med fossil åkermark (Säby 114:1) öster om utredningsområdet kan följas i det historiska kartmaterialet från 1760-talet. Vid rektifieringen av den geometriska kartan visade det sig att ursprungskartan hade stora skalfel vilket försvårade arbetet. På kartan syns dock en flik av åkermark som möjligen sammanfaller med den fossila åkeryta som karterades vid inventeringen (objekt 8). Den här ”fliken” av åkermark är inte markerad som uppodlad på häradskartan från 1907.

Figur 5. Utdrag ur den geometriska kartan från 1760. Kartan har här rektifierats mot den digitala fastighetskartan. Utredningsområdet är markerat med en svart polygon och tidigare registrerade fossila odlingsytorna med röd linje. Skala 1:8000.

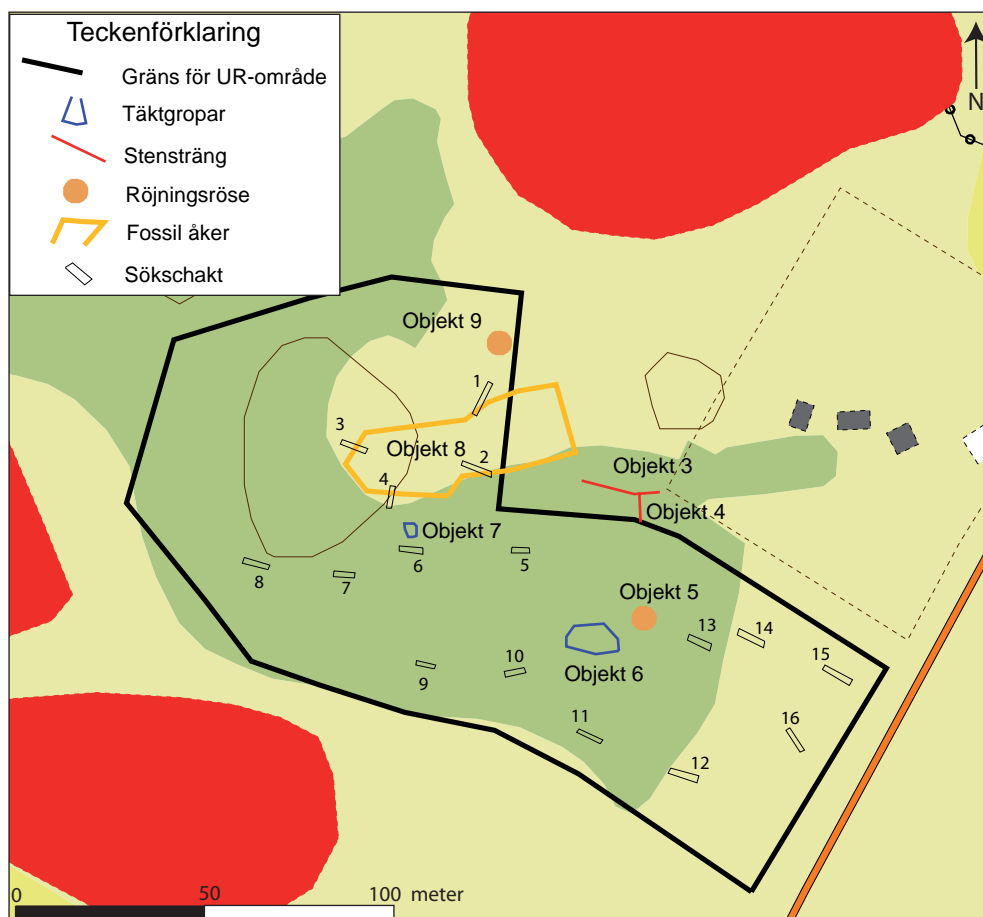

Figur 6. Utdrag ur den häradsekonomiska kartan från 1907. Utredningsområdet är markerat med en svart polygon och tidigare registrerade fossila odlingsytorna med röd linje. På bilden syns även de två röjningsrösen samt den fossila åker som framkom vid utredningen. Skala 1:8000.

Ytterligare ett större område med fossil åkermark finns registrerad vid Utnäs sydväst om utredningsområdet (Säby 92:1). Ser vi till fornlämningsmiljön i övrigt runt om utredningsområdet domineras det av enstaka stensättningar, som i vissa fall återfinns parvis. Endast ett gravfält finns registrerat i närområdet (Säby 42:1) på Utnäs ägor. Detta består av omkring 20 runda stensättningar. Vid Säby prästgård ska det vid en grävning omkring 1880 ha tillvaratagits en gravurna av keramik, 10 glaspärlor, en sporre av järn samt en avbruten kniv (VLM 962). I övrigt finns inga uppgifter om att det ska ha funnits ett nu försvunnet gravfält på platsen. Ytterligare lösfynd har gjorts vid gården Övernäs väster om Säby (figur 4). Här återfanns vid grävarbete på gården på 1860-talet ett vikingatida svärd, det så kallade ”Övernäs-svärdet”. Svärdets övre och undre hjält är försedda med vertikalt inlagda silvertrådar (VM 361, Simonsson 1969, katalog). Samtidigt(?) tillvaratogs en silvertauscherad, vikingatida spjutspets (VM 165, Simonsson 2969, katalog) samt en stigbygel (VM 179).

Resultat

Vid inventeringen påträffades två röjningsrösen (objekt 5 och 9), en fossil åkeryta (objekt 8), två områden med täktgropar (objekt 6 och 7) samt en stensträng (objekt 3 och 4) belägen strax utanför utredningsområdet. Nedan följer en beskrivning av de registrerade objekten. Vid utredningsschaktningen påträffades inget av antikvariskt intresse.

Figur 7. Resultatet från utredningen med de objekten (objekt 3-9) som påträffades vid inventeringen samt de sökschakt som grävdes vid den efterföljande utredningsschaktningen. Inlagt mot bakgrund av den digitala fastighetskartan. Skala 1:2000.

Stensträng

På den nordligast belägna av ändmoränerna inom området återfanns en i vinkel liggande stensträng (objekt 3 och 4). Det visade sig dock att denna var placerad direkt utanför utredningsområdet och kommer således inte att beröras av det planerade arbetsföretaget (figur 7). Den del av stensträngen som låg på krönet av moränhöjden, **objekt 3**, var omkring 25 meter lång (Ö-V), 0,5 till 1 meter bred och mellan 0,3 till 0,5 meter hög (figur 2). Strängen var enskiktad och bestod av en och två rader med sten i storleken 0,3 till 1,0 meter. I bägge ändar finns ansamlingar av sten som kan ha ingått i stensträngen.

Ytterligare en stensträng, **objekt 4**, ansluter i sin norra del till den första strängen. Objekt 4 (figur 7 och 8) är omkring 10 meter lång (N-S), 1 till 1,5 meter bred och mellan 0,2 till 0,6 meter hög. Även den här var enskiktad och bestod av en och två rader med

sten (0,3-0,7 meter stora). Två större stenblock, 1,5 - 2 meter stora, ingår i stensträngen. Stensträngen löper från krönet av ändmoränen och ner utefter dess södra sluttning.

Figur 8. Örjan Hermodsson registrerar här den del av stensträngen som löper från krönet av ändmoränen och ner söderut (objekt 4).

Röjningsrösen

Två röjningsrösen registrerades vid inventeringen. Det ena, **objekt 5**, återfinns i den nordöstra sluttningen av en blockrik ändmorän (figur 7). Röjningsröset är omkring 6 x 2 meter stort och 0,5 meter högt. Storleken på de stenar som är samlade i röset är mellan 0,2 och 1,3 meter stora. I ett område direkt ostnordost om röjningsröset finns en större stenfri yta som möjligen kan utgöra en fossil åkeryta. Avsaknaden av tydliga odlingsspår samt den oklara avgränsningen gör dock tolkningen högst osäker.

I utredningsområdets nordöstra hörn återfanns ytterligare ett röjningsröse, **objekt 9** (figur 7). Detta är i det närmaste rektangulärt till formen, 9 x 5 meter stort (ÖNÖ-SVS) och 0,5 meter högt. Röset är delvis övertorvat och innehåller rikligt med sten i varierande storlek (0,2 - 0,7 meter). I röjningsrössets östnordöstra del finns en större kantställd sten. Stenen är 1 meter lång och 0,7 meter hög.

Placeringen av objekt 9 sammanfaller med den västra kanten av den åker som är markerad på häradskartan från 1907. Mer osäkert (med tanke på osäkerheten kring rektifieringen) är det samband som tycks föreligga mellan rösets placering och dess närhet till åkermarken på den geometriska kartan (figur 6).

Fossil åkermark

I utredningsområdets nordöstra del registrerades en fossil åkeryta, **objekt 8**, bestående av en närmast bandformig parcell (figur 7). Storleken på åkerytan uppgår till omkring 60 x 15 meter (Ö-V). Åkerytan avgränsas delvis av ett 0,5-1,5 meter brett och 0,2-0,5 meter djupt dike. I kanterna av åkern ligger här och var röjningssten. Den fossila åkern fortsätter längre mot öster (utanför utredningsområdet). Den ger i denna del ett

mer sentida intryck. Detta kan styrkas vid en jämförelse med häradskartan från 1907 där gränsen för vad som i fält tolkades som ett kronologiskt brott sammanfaller med gränsen mellan odlad och icke odlad mark på kartan (figur 6).

Vid sökschaktningen grävdes 4 schakt i och i anslutning till den fossila åkern (schakt 1-4, figur 7). I samtliga dessa schakt återfanns ett tydligt odlingslager direkt under grästorven. Lagrets tjocklek varierade mellan 0,15 till 0,3 meter. Endast enstaka stenar iakttogs vid schaktningen, antagligen ett resultat av ytan röjts på sten. Inte i något av schakten framkom några andra former av indikationer på mänsklig aktivitet, t ex i form av träkol eller bränd lera.

Täktgropar

På två ställen inom utredningsområdet iakttogs mer eller mindre tydliga spår efter täktverksamhet i form av gropar. Inom ett 15 x 3-7 meter stort område på krönet och den sydvästra sluttningen av en ändmorän återfanns tre täktgropar, **objekt 6** (figur 7). Storleken på de tre täktgroparna varierar mellan 2 till 4 meter i diameter och djupet mellan 0,4 och 0,8 meter. När och i vilket sammanhang groparna tagits upp kunde inte fastställas inom ramen för utredningen.

Ytterligare någon form av täktgrop, **objekt 7**, återfanns ingrävd i områdets nordligaste ändmorän (figur 7). Denna var något annorlunda till karaktären jämfört med groparna samlade inom objekt 6. Denna var i det närmaste kvadratisk, med en storlek på 3 x 3 meter (ÖNÖ-VSV) och ett djup på närmare 1 meter. Gropen var öppen mot söder, ut från ändmoränen. Vid inventeringstillfället noterades att det fanns rikligt med skärvsten i ytan, blandat med andra stenar. Iakttagelsen ledde tankarna till att det kunde röra sig om någon form av ugnskonstruktion. Denna tolkning avfärdades sedan då det skärviga stenmaterialet visade sig förekomma naturligt i området. Vid den fortsatta sökschaktningen togs ett schakt upp direkt söder om objekt 7 (figur 7). Inte heller i schaktet påträffades något av antikvariskt intresse som kunde förklara anläggningen som något annat än en täktgrop.

Sökschaktning

Sammanlagt grävdes 16 schakt inom utredningsområdet (figur 7). I enlighet med länsstyrelsens kravspecifikation skulle vi undvika att skada ändmoränerna i så stor utsträckning som möjligt. Schakten grävdes därför framförallt mellan ändmoränerna och i de flackare partierna med hagmark i utredningsområdets norra samt sydöstra del.

I schakt 1 - 4, som togs upp i hagmarken i områdets norra del, framkom ett tydligt odlingslager. Den i stort sett totala avsaknaden av sten i dessa schakt tyder på att ytan röjts på sten, något som den uppslängda stenen i kanten av den fossila åkern bekräftar.

Schakt 5-9 togs upp mellan de större ändmoräner som löper genom utredningsområdet. Här utgjordes undergrunden av stenig och silblandad lera. Inget av antikvariskt intresse påträffades i något av dessa. Inte heller i resten av schakten (schakt 10-16), som togs upp i delvis igenvuxen hagmark, återfanns något av antikvariskt intresse.

Referenser

Litteratur

Karlsson, S & Risberg, J., 2005. Växthistoria och strandförskjutning i området kring Fjäturen och Gullsjön, södra Uppland. I: Å. Johansson och C. Lindgren (red). *En introduktion till det arkeologiska projektet Norrortsleden*. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Mitt, dokumentation av fältarbetsfasen 2005:1. Bilaga 6. 71-125.

Simonsson, H., 1969. *Studier rörande vikingatida vapen- och ryttargravar med utgångspunkt i det västmanländska materialet*. Lic. avhandling i Nordisk fornkunskap, Uppsala Universitet. Höstterminen 1969. Stencil.

Sporrong, U., 2002. Om ”vattuminskningen” i södra delen av Rytterne socken under medeltiden. I: Nya anteckningar om Rytterne socken. Medeltidsstudier tillägnade Göran Dalbäck. *Västmanlands läns museum, Västmanlands fornminnesförening Årsbok 78, 2002*. Västerås.

Kart- och arkivmaterial

FMIS, Säby socken

Använt kartmaterial

Rikets allmänna kartverks arkiv (RAK). Akt nr: Strömsholm J112-74-6. (Häradsekonomiska kartan, 1907).

Lantmäteristyrelsens arkiv (LMV). Aktnr: 19-SÄB-30. (Geometrisk avmätning över Säby och Boda 1760).

Lantmäteristyrelsens arkiv (LMV). Aktnr: 19-SÄB-43. (Storskifte 1828)

Tekniska och administrativa uppgifter

KM dnr:	07105
Länsstyrelsens dnr, beslutsdatum:	431-9917-07, daterat 2007-10-11
Undersökningsperiod	30/10 - 1/11 samt 12/11 2007
Arkeologtimmar:	29
Maskintimmar:	8
Exploateringsyta:	Cirka 17 000 m ²
Personal:	Anna-Lena Hallgren Örjan Hermodsson (inventering)
Belägenhet:	Säby 1:11, Säby sn, Hallstahammars kommun, Västmanlands län
Ekonomiska kartan:	116 05 (11G 0f)
Koordinatsystem	RT 90 2,5 GON V
Höjdsystem:	RH 90
Inmätningmetod:	GPS
Koordinater:	x6602696, y1528326
Dokumentationshandlingar:	Förvaras tills vidare på KM
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs

Bilaga 1. Objektlista

Objekt 3 - Stensträng, 25 m l (Ö-V), 0,5-1 m br och 0,3-0,5 m h. Enskiktad och enradig, av 0,3-1 m st stenar. I bägge ändarna finns stensamlingar som kan ha ingått i stensträngen. Terräng = Krön av blockrik ändmorän (Ö-V). Fd. hagmark, nyröjd.

Objekt 4 - Stensträng, 10 m l (N-S), 1-1,5 m br och 0,2-0,6 m h. Enskiktad och tvåradig, av 0,3-0,7 m st stenar. Två block ingår, 1,5-2 m l. Terräng = S-sluttning av blockrik ändmorän (Ö-V). Fd. hagmark, nyröjd.

Objekt 5 - Röjningsröse, 6x2 m (VNV-ÖSÖ) och 0,5 m h, av 0,2-1,2 m st stenar. Täckt av ris i NV. I området ÖNÖ om röjningsröset finns en större stenfri yta med oklara odlingsspår. En fossil åker är omöjligt att okulärt avgränsa.

Objekt 6 - Område med 3 täktgropar, 15x3-7 m (Ö-V). Groparna är 2-4 m diameter och 0,4-0,8 m dj. Terräng = Krön och SV-sluttning av blockrik ändmorän (Ö-V). Fd. hagmark, nyröjd.

Objekt 7 - Täktgrop?, 3x3 m (ÖNÖ-VSV) och intill 1 m dj. Öppen åt S. Rikligt med skärvsten i ytan, blandad med andra stenar. Terräng = S-sluttning av blockrik ändmorän (Ö-V). Fd. hagmark, nyröjd

Objekt 8 - Fossil åker, ca 60x15 m (Ö-V), bestående av en närmast bandformig parcell. Begränsas endast delvis av dike, 0,5-1,5 m br och 0,2-0,5 m dj. I kanterna ligger här och var röjningsstenar. Åt Ö fortsätter den fossila åkern. Den ger här intryck att vara mer sentida.

Objekt 9 -Röjningsröse, rektangulärt, 9x5 m (ÖNÖ-VSV) och 0,5 m h. Delvis övertorvad yta, med talrika stenar, 0,2-0,7 m st. Kantställd sten i ÖNÖ, 1 m l och 0,7 m h.